

ประกาศรับสมัคร “อาจารย์” ไม่ตรงตามความต้องการของคณะ !

โดย นายนิรัญ อินทร พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

เปิดปมคิด : กรณีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งได้ออกประกาศรับสมัครคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ในตำแหน่งอาจารย์ คณะกรรมการคัดเลือกได้รายงานผลการคัดเลือกต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยว่าผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกรายหนึ่งเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก แต่ต่อมาคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์กลับมีมติไม่เห็นชอบการสรรหาและคัดเลือกบุคคลในตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากไม่ตรงตามความต้องการของหลักสูตร เพราะมีอาจารย์ในสาขาดังกล่าวเพียงพอแล้ว จึงได้ประกาศผลว่าไม่มีผู้สอบผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

การที่คณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์มีมติไม่เห็นชอบการสรรหาและคัดเลือกบุคคลในตำแหน่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นการกระทำละเมิดที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ ?

ข้อเท็จจริงของเรื่องนี้รับฟังได้ว่า ... มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีประกาศรับสมัครคัดเลือกบุคคลเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ ทางเว็บไซต์ โดยนางสาวดาวได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกและเป็นผู้ผ่านคุณสมบัติเพียงรายเดียวและได้เข้ารับการสอบสัมภาษณ์ ต่อมาคณะกรรมการคัดเลือกได้ประชุมพิจารณาการคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว จึงรายงานผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ว่า นางสาวดาวเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก ซึ่งคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ได้พิจารณาเห็นว่า การรับสมัครอาจารย์ดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติไม่ตรงกับสาขาในหลักสูตรที่ขาดแคลนของคณะ อันไม่ตรงตามความต้องการหรือตามความประสงค์ของคณะ จึงมีมติไม่เห็นชอบกับผลการคัดเลือก

มหาวิทยาลัยจึงมีประกาศผลการคัดเลือกว่าไม่มีผู้ผ่านตามเกณฑ์การคัดเลือก นางสาวดาวได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง โดยฟ้องคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติที่ไม่เห็นชอบผลการคัดเลือก และให้มีคำสั่งบรรจุแต่งตั้งตนเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยและขอให้มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วย

รู้กฎหมายได้ประโยชน์

ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

มาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

กฎหมายและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งบังคับใช้ในขณะเกิดข้อพิพาท

มาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า คณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ (๑) วางนโยบายและแผนงานของคณะให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย (๒) พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย... (๖) พิจารณางบประมาณของคณะ

ข้อ ๙ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่า ให้คณะกรรมการบริหารงานบุคคลไว้ล่วงหน้าให้สอดคล้องกับภาระงานและงบประมาณหรือรายได้ที่คณะได้รับ การกำหนดกรอบตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัยให้มีในคณะใด จำนวนเท่าใด และเป็นตำแหน่งใด ประเภทใด สายงานใด รวมทั้งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ให้เป็นตามวรรคหนึ่ง และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.บ.ม. กำหนด

ข้อ ๖ ของประกาศ ก.บ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๑๐/๒๕๕๕) ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการจ้าง การบรรจุและแต่งตั้ง และการทำสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย กำหนดว่า การจ้างบุคคลเข้าปฏิบัติงานเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยเป็นความประสงค์ของคณะ/หน่วยงาน โดยมี หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง ดังนี้ ๖.๒ ต้องผ่านกระบวนการสรรหาและคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือก โดยวิธีประกาศ รับสมัครทั่วไป กรณีบรรจุพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการ จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการประจำคณะ ...

เมื่อทราบข้อเท็จจริงของคดีและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มาดูคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด โดยสรุปกันเลยครับ

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาประเด็นแรก : คือ คณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ มีอำนาจหน้าที่เพียงใด และการที่คณะกรรมการฯ มีมติไม่เห็นชอบในผลการสรรหาและคัดเลือก เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า คณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ ในการบริหารจัดการคณะ เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายและแผนงานของคณะให้สอดคล้องกับนโยบาย ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนาจหน้าที่ในการวางแผนการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับภาระงานและ งบประมาณหรือรายได้ที่คณะได้รับ รวมทั้งกำหนดกรอบตำแหน่งพนักงานมหาวิทยาลัย ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของตำแหน่งและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหาร งานบุคคลมหาวิทยาลัยกำหนด

โดยที่ ประกาศ ก.บ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๑๐/๒๕๕๕) ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการจ้าง การบรรจุและแต่งตั้ง และการทำสัญญาจ้าง พนักงานมหาวิทยาลัย (ใช้บังคับขณะเกิด ข้อพิพาท) ในข้อ ๖.๒ ได้กำหนดขั้นตอนให้การจ้างบุคคลเข้าปฏิบัติงานเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภท วิชาการ **จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ** ดังนั้น คณะกรรมการประจำคณะจึงมีอำนาจ หน้าที่ในการพิจารณาเกี่ยวกับการจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยดังกล่าว โดยคำนึงถึงภาระงานที่จะมอบหมายให้กับ บุคคลที่จะเข้าปฏิบัติราชการ และมีดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา เพื่อให้การจ้างสอดคล้องกับภาระงาน และงบประมาณของคณะ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการบริหารงานบุคคลของคณะที่วางไว้ล่วงหน้า

โดยขั้นตอนการรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานสายวิชาการดังกล่าว ที่ถูกต้องจะต้องเริ่มต้นจากภาควิชา หรือหลักสูตรจัดทำข้อกำหนดการจ้างโดยผ่านความเห็นชอบจากภาควิชาหรือหลักสูตร และหัวหน้าภาควิชา หรือประธานหลักสูตรจัดทำหนังสือถึงคณบดีให้เสนอมหาวิทยาลัยออกประกาศรับสมัคร โดยกำหนดคุณสมบัติ วันคัดเลือก พร้อมเสนอชื่อกรรมการคัดเลือก แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ในขณะนั้น เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ โดยไม่ได้ผ่านภาควิชาหรือหลักสูตรใดในคณะฯ และยังไม่ได้ดำเนินการตามข้อ ๙ ของ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหาร งานบุคคลไว้ล่วงหน้าให้สอดคล้องกับภาระงานและงบประมาณหรือรายได้ที่คณะได้รับ

ฉะนั้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้มีคุณสมบัติและเป็นผู้ได้รับการคัดเลือก แต่เมื่อประกาศรับสมัครฯ ได้ออกโดยไม่ตรงตามความประสงค์ของคณะวิทยาศาสตร์ โดยคณะกรรมการประจำคณะฯ มีมติไม่เห็นชอบและ มหาวิทยาลัยได้ประกาศผลว่าไม่มีผู้ผ่านตามเกณฑ์การคัดเลือก ซึ่งชอบด้วยกฎหมายและไม่มีเหตุที่จะเพิกถอน ประกาศดังกล่าวหรือมติของคณะกรรมการประจำคณะฯ ก็ตาม

ประเด็นที่สอง การที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นประกาศผลการคัดเลือกโดยผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือก ถือเป็นกรกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยประเด็นนี้ว่า แม้ประกาศดังกล่าวจะเป็นการออกคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนประกาศหรือมติของคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ก็ตาม แต่การที่คณะวิทยาศาสตร์ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้าปฏิบัติงานเป็นพนักงานตำแหน่งอาจารย์ โดยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนตามปกติในการรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานสายวิชาการดังกล่าว อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยเสียสิทธิที่จะมีโอกาสได้รับการพิจารณาคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในประกาศรับสมัครของมหาวิทยาลัยขอนแก่น หากประกาศนั้นได้ออกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง จึงเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี

ส่วนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีจะพึงเรียกร้องได้นั้นจะต้องเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อค่าเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิด เมื่อค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเรียกร้องจากการที่ไม่ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนนั้น เป็นค่าเสียหายที่เกิดจากการคาดการณ์ว่าจะมีรายได้ในอนาคตหากผ่านการคัดเลือกและได้รับการบรรจุ เนื่องจากแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนตามประกาศรับสมัคร แต่ก็ไม่ใช่เหตุให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นจะต้องรับผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นพนักงานเสมอไป เงินเดือนและค่าตอบแทนดังกล่าว จึงไม่ใช่ความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกตามคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีที่ระบุไว้ในประกาศรับสมัครของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งแม้ว่าจะกำหนดเป็นจำนวนเงินแน่นอนไม่ได้ก็ตาม แต่ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดให้ตามสมควร โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๓/๒๕๖๓)

รู้ไว้บอกต่อ

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าว ได้วางแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ที่ไม่เพียงแต่บุคลากรของมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์แก่การสรรหาบุคลากรของหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ด้วย ที่จะต้องพิจารณาและดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ได้วางไว้ เพื่อให้การสรรหาบุคลากรตรงตามประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างแท้จริง เช่น ในคดีนี้...ที่มีการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครโดยไม่ได้ผ่านภาควิชาหรือหลักสูตรในคณะฯ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ เป็นผลให้ได้บุคลากรที่ไม่ตรงตามความจำเป็นของหลักสูตร อันเป็นความบกพร่องที่เกิดจากกระบวนการภายใน และถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ได้รับการคัดเลือก ที่ศาลอาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้ได้ตามความเหมาะสม

(หมายเหตุ : ข้อกฎหมายที่ระบุในบทความนี้เป็นกรณีที่ใช้บังคับในขณะเกิดข้อพิพาท ผู้สนใจสามารถศึกษาประกอบกับข้อกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน)

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)